2024/1987

31.7.2024.

# KOMISIJAS REGULA (ES) 2024/1987

## (2024. gada 30. jūlijs),

## ar ko attiecībā uz maksimālo niķeļa līmeni noteiktos pārtikas produktos groza Regulu (ES) 2023/915

**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Regulu (EEK) Nr. 315/93 (1993. gada 8. februāris), ar ko nosaka Kopienas procedūras attiecībā uz piesārņotājiem pārtikā ([1]), un jo īpaši tās 2. panta 3. punktu,

tā kā:

(1) Komisijas Regula (ES) 2023/915 ([2]) nosaka konkrētu kontaminantu maksimālo līmeni pārtikā.

(2) Niķelis ir plaši izplatīta Zemes garozas sastāvdaļa, un biosfērā tas ir visuresošs. Pārtikā tas var nokļūt gan no dabiskiem, gan antropogēniskiem avotiem.

(3) 2015. gadā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde ("Iestāde") pieņēma zinātnisku atzinumu par sabiedrības veselības apdraudējumu, kas saistīts ar niķeli pārtikā un dzeramajā ūdenī ([3]). Saskaņā ar šo atzinumu kritiskā ietekme, kas raksturo ar hronisku perorālu eksponētību niķelim saistīto risku, ir reproduktīva un ontoģenētiska toksicitāte. Tika konstatēts, ka kritiskā ietekme attiecībā uz tādu cilvēku, kuri ir sensibilizēti pret niķeli, akūtu perorālu eksponētību niķelim ir ekzēmas uzliesmojumi un alerģisku reakciju pastiprināšanās.

(4) Dati par niķeļa sastopamību pārtikā un dzeramajā ūdenī bija pieejami 15 dalībvalstīs. Tomēr 80 % no visiem savāktajiem datiem tika vākti vienā dalībvalstī, tāpēc Iestāde secināja, ka, lai pārbaudītu niķeļa sastopamību pārtikā visā Savienībā, būtu vajadzīgs ģeogrāfiski daudzveidīgāks datu kopums.

(5) Komisijas Ieteikumā (ES) 2016/1111 ([4]) dalībvalstīm tika ieteikts 2016., 2017. un 2018. gadā monitorēt niķeļa klātbūtni pārtikā, lai savāktu vairāk datu par tā sastopamību.

(6) Ņemot vērā šos jaunos datus par sastopamību, kā arī jaunas zinātniskās informācijas pieejamību, Iestāde 2020. gada 24. septembrī pieņēma atjauninātu riska novērtējumu par niķeli pārtikā un dzeramajā ūdenī ([5]).

([1]) OV L 37, 13.2.1993., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1993/315/oj.
([2]) Komisijas Regula (ES) 2023/915 (2023. gada 25. aprīlis) par konkrētu kontaminantu maksimālajiem līmeņiem pārtikā un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 1881/2006 (OV L 119, 5.5.2023., 103. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/915/oj).
([3]) *EFSA* Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa (*CONTAM*); *Scientific Opinion on the risks to public health related to the presence of nickel in food and drinking water. EFSA Journal* 2015;13(2):4002, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2015.4002.
([4]) Komisijas Ieteikums (ES) 2016/1111 (2016. gada 6. jūlijs) par niķeļa monitoringu pārtikā (OV L 183, 8.7.2016., 70. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2016/1111/oj).
([5]) *EFSA* Pārtikas aprites kontaminantu ekspertu grupa (*CONTAM*); *Scientific Opinion on an update of the risk assessment of nickel in food and drinking water. EFSA Journal* 2020;18(11):6268, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2020.6268.

(7) Iestāde secināja, ka niķelis var izraisīt gan hronisku, gan akūtu ietekmi. Pamatojoties uz to, ka par kritisku hronisku ietekmi tika identificēts grūtniecības zaudējums, Iestāde noteica pieļaujamo dienas devu (PDD) 13 µg uz kg ķermeņa masas, un Iestāde secināja, ka mazbērniem, bērniem vecumā no 36 mēnešiem līdz 10 gadiem un dažos gadījumos arī zīdaiņiem šī PDD tiek pārsniegta. Lai gan maza vecuma grupās grūtniecības zaudējums nav būtiska ietekme, PDD aizsargā arī pret citu veidu ietekmi, kas ir būtiska mazāka vecuma grupās, piemēram, pret neirotoksisku ietekmi. Tāpēc Iestāde secināja, ka PDD pārsniegšana var radīt bažas par veselību šajās maza vecuma grupās. Iestāde secināja, ka kritiska akūta ietekme ir ādas ekzēmas uzliesmojumu reakcijas pret niķeli sensibilizētiem cilvēkiem – aptuveni 15 % iedzīvotāju, ka zemākais novērojamās nelabvēlīgās ietekmes līmenis šīs akūtās ietekmes gadījumā ir 4,3 µg niķeļa uz kg ķermeņa masas un ka, lai no minētās ietekmes pasargātu, ir vajadzīga 30 vai lielāka ekspozīcijas robeža (ER). Šī 30 ER netiek sasniegta vidējā un 95. procentiles ekspozīcijā, un tas rada bažas par to cilvēku veselību, kuri ir sensibilizēti pret niķeli.

(8) Tāpēc, lai nodrošinātu augstu cilvēka veselības aizsardzības līmeni, būtu jānosaka maksimālais niķeļa līmenis pārtikā.

(9) Tāpēc Regula (ES) 2023/915 būtu attiecīgi jāgroza.

(10) Būtu jāparedz pietiekami ilgs laiks, lai pārtikas apritē iesaistītie tirgus dalībnieki varētu pielāgoties šajā regulā noteiktajam maksimālajam līmenim.

(11) Ņemot vērā, ka dažus pārtikas produktus, uz ko attiecas šī regula, var uzglabāt ilgi vai var pārstrādājot pārveidot par produktiem, kurus var uzglabāt ilgi, būtu jānosaka, ka pārtikas produkti, kas likumīgi laisti tirgū pirms šīs regulas piemērošanas sākuma, drīkst palikt tirgū.

(12) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas atzinumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

*1. pants*

Regulu (ES) 2023/915 groza šādi:

1) regulas 10. panta 1. punktu groza šādi:

a) ievadfrāzi aizstāj ar šādu:

"Pārtika, ko likumīgi laiž tirgū pirms a)–p) apakšpunktā minētajiem datumiem, var palikt tirgū, līdz beidzas to minimālais derīguma termiņš vai izlietošanas termiņš:";

b) pievieno šādus apakšpunktus:

"o) 2025. gada 1. jūlijs attiecībā uz maksimālajiem niķeļa līmeņiem, kas noteikti I pielikuma 3.6. ierakstā, izņemot maksimālos niķeļa līmeņus, kas noteikti I pielikuma 3.6.11.1.–3.6.11.5. punktā;

p) 2026. gada 1. jūlijā attiecībā uz maksimālajiem niķeļa līmeņiem, kas noteikti I pielikuma 3.6.11.1.–3.6.11.5. punktā.";

2) regulas I pielikumu groza saskaņā ar šīs regulas pielikumu.

*2. pants*

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.*

To piemēro no 2025. gada 1. jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2024. gada 30. jūlijā

*Komisijas vārdā –*
*priekšsēdētāja*
Ursula VON DER LEYEN

*PIELIKUMS*

Pielikuma 3. iedaļā: Regulas (ES) 2023/915 I pielikumā zem "Metāli un citi elementi" pievieno šādu ierakstu:

| "3.6 | **Niķelis** | Maksimālais līmenis (mg/kg) | Piezīmes |
|---|---|---|---|
| 3.6.1 | Koku rieksti | | Maksimālo līmeni piemēro ēdamajai daļai. Maksimālo līmeni nepiemēro spiešanai un eļļas rafinēšanai paredzētiem koku riekstiem ar noteikumu, ka presēto koku riekstu izspiedas nelaiž tirgū kā pārtiku. Ja presēto koku riekstu izpiedas laiž tirgū kā pārtiku, maksimālo līmeni piemēro, ņemot vērā 3. panta 1. un 2. punktu. |
| 3.6.1.1 | Koku rieksti, izņemot 3.6.1.2. punktā minētos produktus | 3,5 | |
| 3.6.1.2 | Kastaņi, priežu rieksti, valrieksti, Brazīlijas rieksti un Indijas rieksti | 10 | |
| 3.6.2 | Sakņu un bumbuļu dārzeņi un sīpolu dārzeņi | 0,90 | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas.<br>Kartupeļu gadījumā maksimālo līmeni piemēro mizotiem kartupeļiem. |
| 3.6.3 | Augļu dārzeņi | 0,40 | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. |
| 3.6.4 | Krustziežu dārzeņi | 0,50 | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. |
| 3.6.5 | Lapu dārzeņi | | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. |
| 3.6.5.1 | Lapu dārzeņi, izņemot 3.6.5.2. punktā minētos produktus | 0,50 | |
| 3.6.5.2 | Svaigigaršaugi | 1,2 | |
| 3.6.6 | Pākšaugi | | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3.6.6.1 | Pākšaugi, izņemot 3.6.6.2. punktā minētos produktus | 1,0 | |
| 3.6.6.2 | Sojas pupas (arī *Glycine max*) | 6,0 | |
| 3.6.7 | Stublāju dārzeņi | 0,40 | Maksimālo līmeni piemēro mitrajai masai.<br>Maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. |
| 3.6.8 | Jūras aļģes | | Kaltētu jūras aļģu gadījumā maksimālo līmeni piemēro produktam, ko laiž tirgū.<br>Svaigu jūras aļģu gadījumā maksimālo līmeni piemēro pēc ēdamās daļas mazgāšanas un atdalīšanas. Svaigu jūras aļģu gadījumā maksimālo līmeni piemēro sausnai (*) . |
| 3.6.8.1 | Jūras aļģes, izņemot 3.6.8.2. punktā minētos produktus | 30 | |
| 3.6.8.2 | Vakames aļģes | 40 | |
| 3.6.9 | Pākšaugi | | |
| 3.6.9.1 | Pākšaugi, izņemot 3.6.9.2. punktāminētos produktus | 4,0 | |
| 3.6.9.2 | Kaltētas pupiņas un žāvētas lupīnas | 12 | |
| 3.6.10 | Eļļas augu sēklas | | Spiešanai un eļļas rafinēšanai paredzētām eļļas augu sēklām maksimālo līmeni nepiemēro tad, ja eļļas augu sēklu izspiedas nelaiž tirgū kā pārtiku. Ja eļļas augu sēklu izspiedas laiž tirgū kā pārtiku, maksimālo līmeni piemēro, ņemot vērā 3. panta 1. un 2. punktu. |
| 3.6.10.1 | Saulespuķu sēklas | 8,0 | |
| 3.6.10.2 | Zemesrieksti | 12 | |
| 3.6.10.3 | Sojas pupas | 15 | |
| 3.6.11 | Graudaugi | | Maksimālo līmeni nepiemēro graudaugiem, ko izmanto alus vai destilātu ražošanā, ar noteikumu, ka graudaugu pārpalikumus nelaiž tirgū kā pārtiku galapatērētājam. Ja graudaugu pārpalikumus laiž tirgū kā pārtiku galapatērētājam, maksimālo līmeni piemēro, ņemot vērā 3. panta 1. un 2. punktu. |
| 3.6.11.1 | Graudaugi, izņemot 3.6.11.2., 3.6.11.3., 3.6.11.4. un 3.6.11.5. punktā minētos produktus | 0,80<br>No 2026. gada 1. jūlija | |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3.6.11.2 | Cietie kvieši (*Triticum durum*) un rīsi, izņemot 3.6.11.3. punktā minētos produktus | 1,5<br>No 2026. gada 1. jūlija | |
| 3.6.11.3 | Lobīti rīsi | 2,0<br>No 2026. gada 1. jūlija | |
| 3.6.11.4 | Pseidograudaugi un prosa | 3,0<br>No 2026. gada 1. jūlija | |
| 3.6.11.5 | Auzas | 5,0<br>No 2026. gada 1. jūlija | Maksimālo līmeni piemēro auzu graudiem bez neēdamā apvalka. Lai aprēķinātu maksimālo līmeni auzu graudiem ar neēdamo apvalku, jāpiemēro apstrādes koeficients 1,5, kā rezultātā maksimālais līmenis auzām ar neēdamu sēnalu ir 7,5 mg/kg. |
| 3.6.12 | Kakao un šokolādes produkti([14]) | | |
| 3.6.12.1 | Piena šokolāde, kurā kopējais sausā kakao saturs ir < 30 % | 2,5 | |
| 3.6.12.2 | Piena šokolāde, kurā kopējais sausā kakao saturs ir ≥ 30 %, un šokolāde | 7,0 | |
| 3.6.12.3 | Kakao pulveris un kakao pulveris ar samazinātu tauku saturu, ko laiž tirgū galapatērētājam vai kā sastāvdaļu saldinātā kakao pulverī vai šokolādes pulverī, kuru laiž tirgū galapatērētājam (dzeramā šokolāde) | 15 | |
| 3.6.13 | Maisījumi zīdaiņiem, papildu ēdināšanas maisījumi zīdaiņiem, īpašiem medicīniskiem nolūkiem paredzēta pārtika, kas domāta zīdaiņiem un maziem bērniem([3]), kā arī maisījumi maziem bērniem([4]) | | Maksimālo līmeni piemēro produktam, ko laiž tirgū. |
| 3.6.13.1 | laiž tirgū kā pulveri, izņemot 3.6.13.2. punktā norādītos produktus | 0,25 | |
| 3.6.13.2 | laiž tirgū kā pulveri un ražo no sojas olbaltumvielu izolātiem, atsevišķi vai maisījumā ar govs piena olbaltumvielām | 0,40 | |
| 3.6.13.3 | laiž tirgū kā šķidrumu | 0,10 | |
| 3.6.14 | Zīdaiņiem un maziem bērniem paredzēta apstrādātu graudaugu pārtika([3]) | 3,0 | Maksimālo līmeni piemēro produktam, ko laiž tirgū. |
| 3.6.15 | Bērnu pārtika([3]), izņemot 3.6.16. punktā minētos produktus. | 0,50 | Maksimālo līmeni piemēro produktam, ko laiž tirgū. |

| | | | |
|---|---|---|---|
| 3.6.16 | Augļu sulas([9]), augļu nektāri([9]) un dārzeņu sulas, arī bērnu pārtikai([3]) domātas augļu sulas([9]), augļu nektāri([9]) un dārzeņu sulas. | | |
| 3.6.16.1 | Augļu sulas, augļu nektāri un dārzeņu sulas, izņemot 3.6.16.2. punktā minētos produktus | 0,25 | |
| 3.6.16.2 | Augļu sulas un augļu nektāri, kas satur pasifloru augļu, kakao augļu, sīkaugļu un ogu sulas un nektārus un kokosriekstu ūdeni | 1,0 | |

(*) Sausnu nosaka saskaņā ar Komisijas Regulu (EK) Nr. 333/2007 (2007. gada 28. marts), ar ko nosaka paraugu ņemšanas un analīzes metodes mikroelementu un pārstrādes procesā radušos piesārņotāju koncentrācijas kontrolei pārtikas produktos (OV L 88, 29.3.2007., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/333/oj).”